

Cyberprzemoc obejmuje wiele form przemocy przy użyciu technologii komunikacyjnej, np. Internetu, telefonów komórkowych, mediów społecznościowych, gier online lub innych komunikatorów. Ofiarą może stać się każdy, niezależnie od wieku i płci, jednakże najczęściej przemoc ta dotyka kobiety i dziewczynki. Cyberprzemoc to seria takich zachowań, jak nękanie, wysyłanie niechcianych wiadomości lub treści o charakterze pornograficznym, groźby i zastraszanie, kradzież danych, publikowanie obraźliwych treści w mediach społecznościowych. W polskim prawie cyberprzemoc nie została zdefiniowana, a regulacje wykorzystywane do jej kryminalizowania znajdują się w wielu miejscach kodeksu karnego.

Kamila Groszkowska

Cyberprzemoc

WSTĘP

Cyberprzemoc nie została zdefiniowana w prawie polskim ani międzynarodowym. Nazywamy nią różne akty przemocy popełnione, nasilone lub wspomagane za pomocą systemów teleinformatycznych i telekomunikacyjnych, takich jak telefony komórkowe, Internet, media społecznościowe, gry komputerowe online i inne komunikatory. W związku z coraz powszechniejszym w skali globalnej dostępem do Internetu problem zwalczania i przeciwdziałania cyberprzemocy nabiera większego znaczenia. W roku 1995 tylko niecały 1% światowej populacji miał dostęp do sieci¹. W ciągu ostatnich 25 lat ten udział wzrósł do 59%, co oznacza, że ponad 4,5 miliarda ludzi jest użytkownikami Internetu. Zgodnie z przewidywaniami do 2030 r. 95% światowej populacji będzie miało dostęp do Internetu² i tym samym będzie narażone na doświadczanie różnych form cyberprzemocy.

¹ UN Broadband Commission For Digital Development Working Group On Broadband And Gender, *Cyber violence against women and girls a world-wide wake-up call*, s. 2, https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2015/cyber_violence_gender%20report.pdf?vs=4259 [dostęp: 29 listopada 2021 r.; ta sama data dotyczy pozostałych źródeł internetowych].

² S. Morgan, *Humans On The Internet Will Triple From 2015 To 2022 And Hit 6 Billion*, <https://cybersecurityventures.com/how-many-internet-users-will-the-world-have-in-2022-and-in-2030/>.

Skala cyberprzemocy jest trudna do oszacowania. Dostępne dane statystyczne nie dają pełnego obrazu sytuacji, gdyż wiele przypadków cyberprzemocy w ogóle nie zostaje zgłoszonych. Ponadto przemoc w Internecie, doświadczana w szczególności przez kobiety przemoc o charakterze seksualnym, często bywa bagatelizowana ze względu na niską wrażliwość społeczną na tego typu zachowania w sieci. Do najczęściej występujących form cyberprzemocy należą nękanie, wysyłanie niechcianych wiadomości lub treści o charakterze pornograficznym, groźby i zastraszanie, kradzież danych czy publikowanie obraźliwych treści w mediach społecznościowych.

RODZAJE I SKALA CYBERPRZEMOCY

NĘKANIE (CYBERSTALKING)

Jedną z najczęściej spotykanych form cyberprzemocy jest *cyberstalking*. Jest to uporczywe nękanie za pomocą środków technologii komunikacyjnej, które zaburza poczucie bezpieczeństwa ofiary i wywołuje w niej niepokój lub strach. Na *cyberstalking* może składać się wiele zachowań, takich jak wysyłanie wiadomości tekstowych, emaili, wiadomości przesyłanych za pomocą środków komunikacji natychmiastowej, zawierających groźby przemocy lub obraźliwe i niechciane treści. *Cyberstalkingiem* jest również publikowanie w Internecie komentarzy i treści obrażających lub zawstydzających ofiarę, udostępnianie jej prywatnych zdjęć, materiałów video lub innych treści

■ Rodzaje cyberprzemocy

nękanie (cyberharassment):
cyberstalking, oszczerstwa, pomówienia, przemoc rówieśnicza (cyberbullying), zniesławienie, zastraszanie, namawianie do samobójstwa
naruszanie prywatności:
kradzież danych (hacking), kradzież tożsamości, upublicznianie informacji (doxing), szantaż (sextortion)
molestowanie seksualne i pornografia odwetowa (revenge porn)
mowa nienawiści:
ze względu na rasę, narodowość, religię, płeć, orientację seksualną itd.
groźby stosowania przemocy:
seksualnej, fizycznej, swatting (składanie fałszywych zeznań)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Council of Europe Cyberviolence framework*, Council of Europe CyberCrime Convention Committee, Mapping study on cyberviolence (Draft), 2018, <https://rm.coe.int/t-cy-2017-10-cbg-study/16808b72da>.

pozwalających na jej zidentyfikowanie, jak również śledzenie ofiary za pomocą technologii, np. GPS, i monitorowanie jej aktywności w Internecie za pomocą szkodliwego oprogramowania³. *Cyberstalking* charakteryzuje się powtarzalnością działań popełnianych przez tę samą osobę. Nie wszystkie formy *cyberstalkingu* muszą wiązać się z celowym wywoływaniem w ofierze strachu o jej bezpieczeństwo lub życie. Taką formą jest *doxing*, którego celem jest upublicznianie prywatnych informacji o osobie, takich jak jej adres, numer telefonu, informacje o jej finansach, o członkach rodziny, pozyskanych najczęściej w drodze kradzieży (*hackingu*)⁴. Inną formą nękania, określaną jako *swatting*, jest składanie fałszywych zawiadomień na policję o przestępstwach popełnionych w miejscach, gdzie przebywa ofiara, w celu wystąpienia tam jednostek policji⁵.

Formą nękania w Internecie, której zarówno sprawcami, jak i ofiarami są dzieci i młodzież, jest *cyberbullying*, rozumiany jako przemoc rówieśnicza z użyciem środków komunikacji elektronicznej⁶. Charakteryzuje się brakiem równowagi sił pomiędzy sprawcą/sprawcami a ofiarą, powtarzalnością oraz zamiarem wyrządzenia krzywdy za pomocą mediów cyfrowych lub elektronicznych. *Cyberbullying* może obejmować takie zachowania, jak wyzywanie, zastraszanie, szantażowanie, nękanie, publikowanie ośmieszających lub kompromitujących zdjęć i komentarzy, podszywanie się pod inne osoby lub wykluczanie z grupy rówieśniczej w mediach społecznościowych.

CYBERPRZEMOC SEKSUALNA

Kolejnym często występującym rodzajem przemocy w Internecie jest wykorzystywanie seksualne i molestowanie. Na cyberprzemoc seksualną składają się takie zachowania, jak przesyłanie niechcia-

nych wiadomości zawierających treści seksualne, groźenie przemocą seksualną w wiadomościach prywatnych lub komentarzach publikowanych w mediach społecznościowych, składanie obraźliwych i niechcianych propozycji za pomocą komunikatorów, portali społecznościowych lub czatów, jak również postępowanie się mową nienawiści ze względu na płeć lub seksualność ofiary⁷. Szczególnym rodzajem przemocy seksualnej jest publikowanie lub rozpowszechnianie materiałów o charakterze erotycznym lub pornograficznym zawierających wizerunek danej osoby bez jej zgody. Materiały mogą zostać wymuszone, otrzymane od ofiary dobrowolnie, pozyskane w sposób nielegalny, np. poprzez kradzież danych z telefonu, komputera czy kont na portalach społecznościowych. Mogą one również zostać sztucznie wygenerowane lub spreparowane za pomocą odpowiedniej technologii (np. programów do edycji zdjęć, z wykorzystaniem sztucznej inteligencji lub technologii *deepfake*). Takie zachowania określane są mianem pornografii odwetowej (*revenge porn*), w której sprawcą jest były partner lub partnerka, posiadający materiały i treści erotyczne z czasu trwania relacji, lub inne osoby działające w celu poniżenia ofiary i wyrządzenia realnych szkód w jej życiu⁸. Zachowaniem ryzykownym, szczególnie w przypadku młodych użytkowników Internetu, jest również *seksling*, oznaczający dobrowolne lub wymuszone przesyłanie erotycznych zdjęć i filmów za pośrednictwem komunikatorów internetowych lub sieci komórkowych. Materiały pozyskane w taki sposób mogą zostać następnie wykorzystane do ośmieszenia, skompromitowania lub wywierania presji na ofiarę. Formą wykorzystywania seksualnego jest także szantaż internetowy (*sextortion*) mający na celu wymuszenie od ofiary materiałów o charakterze erotycznym lub czynności seksualnych pod groźbą przemocy lub upublicznienia prywatnych i intymnych treści⁹.

CYBERPRZEMOC WOBEC KOBIET

Cyberprzemoc dotyka użytkowników Internetu niezależnie od płci i wieku, jednakże najczęściej doświadczają jej kobiety i dziewczynki. Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi przez organizację *Working to halt Online Abuse* w latach 2000–2013, w 70% przeanalizowanych spraw ofiarami były kobiety, z czego 42% w wieku od 18 do 30 lat¹⁰. Dane organizacji UN Woman wskazują, że kobiety są 27 razy bardziej narażone na cyberprzemoc niż mężczyźni – aż 73% kobiet na świecie doświadczyło przynajmniej jednej formy przemocy w Internecie, której sprawcami w 61% przypadków byli mężczyźni¹¹. Z raportu organizacji Plan International na temat cyberprzemocy wobec dziewczynek na całym świecie wynika, że 58% badanych doświadczyło przynajmniej jednej z form cyberprzemocy, czego skutkiem było cierpienie emocjonalne (dla 42%) i strach o swoje życie lub bezpieczeństwo (dla 24%)¹². Podobnie w badaniu przeprowadzonym przez Pew Research Center stwierdzono, że kobiety częściej niż mężczyźni doświadczają poważnych form cyberprzemocy i są bardziej narażone na negatywne konsekwencje emocjonalne¹³. Tendencje te potwierdzają staty-

³ UN Broadband Commission For Digital Development Working Group On Broadband And Gender, *Cyber violence...*, op. cit., s. 22.

⁴ Women's Media Center, *Online Abuse 101*, <https://www.womensmediacenter.com/speech-project/online-abuse-101/#doxing>.

⁵ *Ibidem*.

⁶ J. Włodarczyk, *Zagrożenia związane z korzystaniem z internetu przez młodzież. Wyniki badania EU NET ADB*, „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka” 2013, Vol. 12, No. 1, s. 51.

⁷ Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn, *Przemoc wobec kobiet i dziewcząt w sieci*, 2017.

⁸ Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn, *Przemoc...*, op. cit.

⁹ L. Blanch, W.L. Hsu, *An Introduction to Violent Crime on the Internet* [w:] „Cyber Misbehavior” 2016, Vol. 64, No. 3.

¹⁰ *Working to Halt Online Abuse, Comparison Statistics 2003–2013*, <http://www.haltabuse.org/resources/stats/Cumulative2000-2013.pdf>.

¹¹ UN Broadband Commission For Digital Development Working Group On Broadband And Gender, *Cyber violence...*, op. cit., s. 15.

¹² Plan International, *A report on girls' and young women's experiences of online harassment*, The State Of The World's Girls 2020, <https://plan-international.org/publications/freetobeonline>.

¹³ Pew Research Center, *Online...*, op. cit.

styki dotyczące przemocy domowej, zgodnie z którymi przeważająca liczba jej ofiar to kobiety¹⁴.

Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej definiuje takie rodzaje przemocy jako naruszenie praw człowieka i formę dyskryminacji kobiet. Przemoc taka została uznana za jeden z podstawowych mechanizmów społecznych, za pomocą którego kobiety utrzymywane są w pozycji podrzędnej wobec mężczyzn, oraz konsekwencję historycznej dominacji mężczyzn nad kobietami. Ten sam mechanizm jest widoczny także w sytuacjach stosowania cyberprzemocy, szczególnie w przypadku przemocy seksualnej lub nękania mającego na celu poniżenie lub skompromitowanie kobiety. Ponadto konsekwencje doświadczania przez kobiety przemocy w Internecie mogą mieć również wymiar ekonomiczny, np. gdy opublikowane treści negatywnie wpłyną na reputację tych kobiet lub ich sytuację na rynku pracy.

ROZWIĄZANIA PRAWNE W POLSCE

Cyberprzemoc jest pojęciem szerokim, które nie zostało zdefiniowane na gruncie prawa polskiego. Możliwość zastosowania określonych środków prawnych jest uzależniona od formy przemocy i okoliczności jej wystąpienia. Podstawowym instrumentem umożliwiającym dochodzenie swoich praw przez ofiary przemocy jest kodeks karny. Zastosowanie mogą mieć także przepisy kodeksu cywilnego, a nawet kodeksu pracy. Kodeks karny wyróżnia trzy grupy przestępstw, które odpowiadają różnym rodzajom cyberprzemocy: przestępstwa związane ze sferą seksualną, przestępstwa związane z nękaniami i mową nienawiści oraz przestępstwa kradzieży tożsamości i danych.

CYBERPRZEMOC SEKSUALNA

Jednym z najczęściej występujących rodzajów molestowania seksualnego w Internecie jest wysyłanie niechcianych treści o charakterze pornograficznym i składanie obraźliwych propozycji seksualnych. Zachowania takie nie są penalizowane na gruncie kodeksu karnego i, o ile nie wypełniają przesłanek innych przestępstw, jak np. groźby czy *stalkingu*, nie mogą być przedmiotem postępowania karnego. Kodeks karny zapewnia natomiast ochronę przed takimi treściami małoletnim. Zgodnie z art. 200a zakazane jest nawiązywanie kontaktu z małoletnim za pomocą systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej w celu prezentowania treści pornograficznych (np. wysyłania zdjęć o charakterze erotycznym), składania propozycji seksualnych, obcowania płciowego, innej czynności seksualnej lub udziału w utrwalaniu treści pornograficznych. Czyny takie są zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3, niezależnie od zgody małoletniego lub jej braku.

W 2009 r. do kodeksu karnego został dodany art. 191a, karyzujący pornografię odwetową, tj. rozpowszechnianie treści erotycznych bez zgody osoby, której wizerunek jest w nich utrwalony. W uzasadnieniu do projektu nowelizacji wskazano, że popularyzacja metod rejestracji obrazu i dźwięku oraz możliwości bezpośredniego i nieograniczonego udostępniania informacji za pośrednictwem Internetu i innych sieci telekomunikacyjnych wymaga ochrony partnerów kontaktów seksualnych przed nadużyciem. Ustawodawca objął zakresem art. 191a k.k. dwa rodzaje zachowań: utrwalenie wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej poprzez użycie wobec niej przemocy, groźby bezprawnej lub podstępny oraz rozpowszechnianie bez zgody wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej.

¹⁴ Zgodnie z policyjnymi statystykami w 2019 r. kobiety stanowiły aż 74% ofiar przemocy w rodzinie, przy czym sprawcami przemocy w 90% przypadków byli mężczyźni, zob. *Przemoc w rodzinie*, <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,przemoc-w-rodzinie.html>.

Przepisy kodeksu karnego mające zastosowanie do cyberprzemocy

Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej

nawiązanie kontaktu z małoletnim (art. 200a k.k.)

Przestępstwa przeciwko wolności

uporczywe nękanie (art. 190a k.k.)
kradzież tożsamości (art. 190a k.k.)
pornografia odwetowa (art. 191a k.k.)
groźba karalna (art. 190 k.k.)

Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu

mowa nienawiści (art. 256 i 257 k.k.)

Przestępstwa przeciwko czci

znieważenie (art. 212 k.k.)
zniewaga (art. 216 k.k.)

Źródło: opracowanie własne

NĘKANIE (CYBERSTALKING)

Przestępstwo uporczywego nękania zostało określone w art. 190a § 1 k.k., wprowadzonym w 2011 r. Zgodnie z nim karze pozbawienia wolności do lat 8 podlega ten, kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza w niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia albo istotnie narusza jej prywatność. Wymiar kary może wynieść do 12 lat pozbawienia wolności, jeżeli skutkiem nękania jest targnięcie się ofiary na własne życie. Kodeks karny nie zawiera definicji uporczywego nękania, jednakże pojęcie to zostało doprecyzowane w orzecznictwie. Uporczywość musi odznaczać się trwającą dłuższy czas nieustępliwością, ignorowaniem próśb i upomnień o zaprzestanie nękania, pochodzących od pokrzywdzonego lub innych osób¹⁵. Poczucie zagrożenia czy udręczenia, które odczuwa ofiara, analizuje się na podstawie kryteriów zarówno obiektywnych, takich jak wiedza, doświadczenie i ogólne reakcje społeczne, jak i subiektywnych, dotyczących wewnętrznych odczuć pokrzywdzonego i jego cierpienia psychicznego¹⁶. Nękanie, które nie spełnia przesłanek określonych w kodeksie karnym, może zostać zakwalifikowane na podstawie art. 107 kodeksu wykroczeń jako złośliwe niepokojenie, oznaczające działanie w celu wywołania niepewności, obawy, przykrości lub zakłócenia spokoju. W doktrynie przyjmuje się, że przepis ten stosuje się w przypadku mniej poważnych i szkodliwych społecznie form *stalkingu*.

Jedną z form *cyberstalkingu* jest groźenie użyciem przemocy wobec ofiary lub osób jej bliskich. Kodeks karny karyzuluje takie zachowanie w art. 190, zgodnie z którym ten, kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie ona spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że sprawca nie musi mieć rzeczywistego zamiaru zrealizowania groźby ani nie musi podjąć jakichkolwiek działań w tym kierunku. Aby spełnić przesłankę z art. 190 k.k., wystarczy, by groźba subiektywnie wywołała w ofierze obawę jej spełnienia, a okoliczno-

¹⁵ Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu – II Wydział Karny z dnia 19 lutego 2014 r., sygn. akt II AKa 18/14.

¹⁶ Wyrok Sądu Najwyższego – Izba Karna z dnia 29 marca 2017 r., sygn. akt IV k.k. 413/16.

ści w sposób obiektywny pozwalały na taki sposób odebrania groźby przez ofiarę¹⁷. Groźba może dotyczyć każdego zachowania, które spełnia znamiona czynu zabronionego, bez względu na to, w jakiej formie zostanie wyrażona.

Nękanie w Internecie może wyrażać się poprzez publikowanie obraźliwych treści, pomówienia, oszczerstwa lub postępowanie się mową nienawiści. Kodeks karny w art. 256 i 257 zakazuje znieważania i nawoływania do nienawiści, jednakże katalog powodów jest zamknięty i obejmuje: przynależność narodową, etniczną, rasową, wyznaniową i bezwyznaniową. Warto podkreślić, że kodeks karny nie uwzględnia w tych przepisach płci i orientacji seksualnej, będących jednymi z głównych przesłanek dyskryminacyjnych.

Treści i komentarze dotyczące konkretnych osób mogą spełniać kryteria ściganych z oskarżenia prywatnego, zniesławienia lub zniewagi. Zniesławieniem, zgodnie z art. 212 k.k., jest pomówienie osoby lub grupy osób o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności. Pomówienie dokonane za pomocą środków masowego komunikowania, np. w Internecie, jest podstawą do podwyższenia wymiaru kary przez sąd. Zniewaga, określona w art. 216 k.k., jest przestępstwem podobnym, ale dotyczącym naruszenia godności osobistej człowieka. Ma ona na celu ośmieszenie, obrażenie lub zranienie uczuć pokrzywdzonego, zniesławienie uderza natomiast w postrzeganie człowieka w społeczeństwie i jego dobre imię¹⁸.

KRADZIEŻ TOŻSAMOŚCI I DANYCH

Ustawodawca umieścił przestępstwo kradzieży tożsamości i danych osobowych w celu wyrządzenia szkody w art. 190a k.k., dotyczącym uporczywego nękania. Zgodnie z §2 karze pozbawienia wolności do lat 8 podlega podszywanie się pod inną osobę i wykorzystywanie jej wizerunku, danych osobowych lub innych danych, za pomocą których jest ona publicznie identyfikowana, w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej. Zakresem przedmiotowym tego przestępstwa są objęte wszystkie zachowania rozumiane jako wprowadzenie w błąd co do własnej tożsamości, takie jak tworzenie kont na portalach społecznościowych, publikowanie zdjęć, filmów, wpisów i komentarzy, ujawnianie prywatnych informacji czy zamawianie towarów i usług na koszt ofiary. Również i to przestępstwo jest ścigane z oskarżenia prywatnego.

¹⁷ Postanowienie Sądu Najwyższego – Izba Karna z dnia 5 grudnia 2017 r., sygn. akt. III k.k. 251/17.

¹⁸ Komentarz do art. 212 [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), wyd. 7, Warszawa 2021.

NARUSZENIE DÓBR OSOBISTYCH

Niezależnie od przepisów prawa karnego stosowanie cyberprzemocy może również naruszać dobra osobiste pokrzywdzonego. Otwarty katalog dóbr osobistych został określony w art. 23 kodeksu cywilnego i obejmuje m.in. zdrowie, wolność, cześć i wizerunek. Kodeks cywilny w art. 24 określa możliwość wystosowania powództwa w postępowaniu cywilnym, którego celem jest żądanie zaprzestania bezprawnego działania, usunięcia skutków dokonanego naruszenia, jak również zadośćuczynienia pieniężnego lub przekazania wskazanej kwoty na wybrany cel społeczny. W przypadku wystąpienia szkody majątkowej poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

Do złożenia pozwu w postępowaniu cywilnym konieczne jest wskazanie danych osobowych pozwanego. Ofiary cyberprzemocy często nie dysponują takimi informacjami i nie mają możliwości ich ustalenia. Ze względu na specyfikę przemocy w Internecie sprawcy mogą pozostawać anonimowi, co uniemożliwia ofiarom dochodzenie swoich praw przed sądami cywilnymi.

PODSUMOWANIE

Pojęcie cyberprzemocy opisuje wiele różnych zachowań popełnianych z wykorzystaniem Internetu lub sieci telekomunikacyjnych. Ze względu na rozwój technologiczny i dostęp do Internetu cyberprzemoc stała się zjawiskiem globalnym, nieograniczonym czasem i przestrzenią. Sprawcy przemocy często pozostają anonimowi i trudni do wyśledzenia, co negatywnie wpływa na możliwości dochodzenia swoich praw przez ofiary. Głównymi formami cyberprzemocy są nękanie, naruszenie prywatności, molestowanie seksualne i pornografia odwetowa, mowa nienawiści oraz groźby, a na jej doświadczenie najbardziej narażone są kobiety i dziewczynki. Cyberprzemoc bywa traktowana jako zjawisko mniej poważne niż przemoc fizyczna czy seksualna w świecie realnym, na co wskazywać mogą niski poziom świadomości społecznej i trudności w egzekwowaniu praw na drodze sądowej. Warto zauważyć, że dostępne badania wskazują na poważne konsekwencje dla zdrowia psychicznego ofiar takiej przemocy oraz możliwe negatywne skutki ekonomiczne¹⁹. Przemoc w Internecie może występować równoległe lub prowadzić do innych form przemocy.

W polskim prawie karnym cyberprzemoc jest ścigana na podstawie przepisów dotyczących przestępstw przeciwko wolności, wolności seksualnej, porządkowi publicznemu i czci. Kryminalizowane są takie zachowania, jak nękanie, kradzież tożsamości, pornografia odwetowa, zniesławienie i groźby. Brakuje natomiast regulacji, które można by zastosować do wysyłania obraźliwych wiadomości, treści pornograficznych, niechcianych propozycji seksualnych, mowy nienawiści ze względu na płeć lub orientację seksualną.

¹⁹ European Union Agency for Fundamental Rights, *Violence against women: an EU-wide survey*, Publications Office of the European Union, 2015.

Kamila Groszkowska – specjalista ds. międzynarodowych w Biurze Analiz Sejmowych.

Wydawca:

Biuro Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu służy eksperckim wsparciem posłom i organom Sejmu. „INFOS” w zwięzłej formie podejmuje aktualne zagadnienia istotne dla polskiego społeczeństwa i gospodarki.

Poglądy autora wyrażone w artykule nie mogą być utożsamiane ze stanowiskiem Biura Analiz Sejmowych.

Projekt graficzny:

Wydawnictwo Sejmowe dla Biura Analiz Sejmowych

ul. Zagórna 3 · 00-441 Warszawa · tel. 22 694 17 27 · faks 22 694 10 05 · www.bas.sejm.gov.pl

Redakcja:

Bogdan Żukowski

Jolanta Adamiec · Szymon Bachrynowski · Natalia Firlej (sekretarz redakcji) · Leszek Graniszewski · Mirosław Gwiazdowicz · Daniela Kupis (sekretarz redakcji) · Konrad Kuszel · Justyna Osiecka-Chojnacka · Jarosław Szymanek (redaktor naczelny)

Kontakt:

tel. 22 694 17 55 · 22 694 17 34; e-mail: natalia.firlej@sejm.gov.pl · daniela.kupis@sejm.gov.pl

Artykuł został udostępniony na licencji Creative Commons – Uznanie Autorstwa 3.0 Polska (CC BY 3.0 PL).